

VARGA ATTILA* – BARANYAI LÁSZLÓ**

A SWIFT RESPONSE 24 GYAKORLAT JELENTŐSÉGE ÉS NEMZETI VONATKOZÁSAI

Összefoglalás: Az Amerikai Egyesült Államok vezette Swift Response 24 többnemzeti összhaderőnemi gyakorlatot 2024. május 14. és június 14. között rendezték meg Európában. Az esemény vezető nemzetének szerepét Németország vállalta, s ennek szellemében a német haderő meghatározó szerepet játszott a gyakorlat megszervezésében, megtervezésében és végrehajtásában egyaránt. A gyakorlat során végrehajtott manőverek hitelt érdemlően demonstrálták a NATO-tagok kollektív képességét arra, hogy a kialakult helyzetnek megfelelő gyorsasággal reagáljanak egy szövetséges elleni támadásra.

Kulcsszavak: Swift Response 24, Németország, transzatlanti szolidaritás, többnemzeti összhaderőnemi gyakorlat, légideszant

Abstract: The US-led Combined Joint Exercise Swift Response 24 took place in Europe from May 14 to June 14, 2024. Germany assumed the role of lead nation, and consequently the Bundeswehr played a crucial role in organizing, planning and conducting the exercise. The manoeuvres carried out during the exercise credibly demonstrated the collective ability of NATO members to swiftly respond to an attack on an ally.

Keywords: Swift Response 24, Germany, transatlantic solidarity, combined joint exercise, airborne

ELŐZMÉNYEK

A NATO 75 éves fennállása során több ezer légi, szárazföldi és tengeri gyakorlatot hajtott végre, ideértve a kiberteret is. A hidegháború alatt a NATO intenzív gyakorlatprogramot

működtetett annak érdekében, hogy a szövetséges erőket a lehető legvalószínűbb és legdinamikusabb forgatókönyv szerint tartsa folyamatosan készenlétben és gyakorlatban. Ez magában foglalta a REFORGER¹ gy-

akorlatsorozatot is, amely tesztelte az észak-amerikai csapatok képességét arra, hogy adott helyzetben képesek legyenek gyorsan áttelepülni és bevonulni Európába. Az utolsó, a Steadfast Defender 24-hez hasonló léptékű gyakorlat a REFORGER 88 volt, mintegy 125 000 fő részvételével.

A Krím félsziget Oroszország általi, 2014-es, meglepetésszerű és jogellenes annektálásának évében a NATO növelte gyakorlatainak számát. A 2014-es walesi csúcstalálkozón vezetői ígéretet tettek arra, hogy a Szövetség elrettentő és védelmi képességeinek megerősítése mellett nagyobb hangsúlyt fektetnek a kollektív védelmi forgatókönyvekre épülő gyakorlatokra is. [1] Oroszország 2022-es teljes körű ukrajnai invázióját követően a szövetségesek tovább erősítették a NATO elrettentő képességét és védelmét, megalkotva a hidegháború vége óta a legátfogóbb védelmi terveket. A Steadfast Defender 24 volt az első nagyszabású NATO-gyakorlat,

1. ÁBRA.

A400M közepes, katonai szállító repülőgéppel érkeztek a német gyorsreagálású hadtest (DSK) katonái Pápára (Fotó: HM Zrínyi Nkft. / honvedelem.hu / Horváth Sztaniszláv) [7]

* A Magyar Hadtudományi Társaság Légierő Szakosztály tagja.
ORCID: 0000-0002-3703-5384
** A Magyar Hadtudományi Társaság Légierő Szakosztály tagja.
ORCID: 0000-0003-1397-4587

¹ A „ReForGer” szó a „Return of Forces to Germany” rövidítése.

amely ezeket az új védelmi terveket a gyakorlatba ültette. Az Amerikai Egyesült Államok kontinentális erőinek stratégiai telepítését, az előre elhelyezett készleteinek alkalmazását, valamint a szövetségesekkel és partnerekkel való együttműködést előtérbe helyező *Defender 24* gyakorlatot 13 európai ország különböző helyszínein 2024. március 28. és május 31. között rendezték meg. A gyakorlat deklarált célja az ellenfelek elrettentése, a műveleti parancsnokságok transzformációja, a készenlét növelése és a NATO-szövetség megerősítése volt. Ez volt az utóbbi idők legnagyobb amerikai hadgyakorlata Európában, amelyen 17 000 amerikai és több mint 20 szövetséges és partner-nemzetből 23 000 katonája vett részt.

A *Defender 24* szorosan kapcsolódik a NATO *Steadfast Defender 24* nagyszabású globális gyakorlatához, amely a *Saber Strike*, az *Immediate Response* és a *Swift Response* gyakorlatokból áll. A *Steadfast Defender 24* a NATO legnagyobb hadgyakorlata a hidegháború óta. „A *Steadfast Defender 24* egyértelműen demonstrálja egységünket, erőnket és eltökéltségünket, hogy megvédjük egymást, értékeinket és a szabályokon alapuló nemzetközi rendet” – jelentette ki General Christopher G. Cavoli, a Szövetséges Fegyveres Erők Európai Főparancsnoka (Supreme Allied Commander Europe – SACEUR). [2] A két egymást átfedő fázisból álló *Steadfast Defender 24* minden fázisa számos, különböző országok által szervezett gyakorlatból állt, amelyek szorosan kapcsolódtak egymáshoz. A transzatlanti megerősítésre összpontosító 1. fázis az észak-amerikai erők Atlanti-óceánon át történő telepítését célozta meg a kontinentális Európába. Az Atlanti-óceán északi részén és a sarkvidéki tengereken végrehajtott 1. fázis tengeri gyakorlatokat és partraszállási műveleteket foglalt magában. Az Európa-szerte zajló, több területet érintő gyakorlatokra összpontosító 2. fázis demonstrálta a NATO, a nemzeti és többnemzeti katonai képességeket. Ez utóbbi egyben tesztelte a csapatok és felszerelések gyors, határokon átnyúló, Szövetségen belüli telepítését is. A többnemzeti összhaderőnemi kiképzések és gyakorlatok igazolják, hogy a szövetséges erők rendelkeznek az erőszakos behatoló műveletek (Joint Forcible Entry Operations – JFEO) [3] végrehajtásának képességével, és képesek határozottan manőverezni, illetve előnyt szerezni egy dinamikus változó biztonsági környezetben.

A *Steadfast Defender 24* minden fázisa számos, különböző országok által szervezett gyakorlatból állt, amelyek szorosan kapcsolódtak egymáshoz. A transzatlanti megerősítésre összpontosító 1. fázis az észak-amerikai erők Atlanti-óceánon át történő telepítését célozta meg a kontinentális Európába. Az Atlanti-óceán északi részén és a sarkvidéki tengereken végrehajtott 1. fázis tengeri gyakorlatokat és partraszállási műveleteket foglalt magában. Az Európa-szerte zajló, több területet érintő gyakorlatokra összpontosító 2. fázis demonstrálta a NATO, a nemzeti és többnemzeti katonai képességeket. Ez utóbbi egyben tesztelte a csapatok és felszerelések gyors, határokon átnyúló, Szövetségen belüli telepítését is. A többnemzeti összhaderőnemi kiképzések és gyakorlatok igazolják, hogy a szövetséges erők rendelkeznek az erőszakos behatoló műveletek (Joint Forcible Entry Operations – JFEO) [3] végrehajtásának képességével, és képesek határozottan manőverezni, illetve előnyt szerezni egy dinamikus változó biztonsági környezetben.

TÖBBNEMZETI ÖSSZHADERŐNEMI GYAKORLAT

A *Swift Response 24* része a *Steadfast Defender 24* hadgyakorlatnak, a NATO évtizedek óta legnagyobb kollektív védelmi gyakorlatának, amelyen a 32

NATO-tagország mintegy 90 000 katonája vett részt. [4] A második világháború óta példátlan erődemonstrációként és koordinációban végrehajtott *Swift Response 24* gyakorlaton 17 nemzet 13 000 katonája hajtott végre különböző műveleteket és manővereket. Az ez év májusában megrendezett gyakorlat több európai országra, köztük Észtországra, Moldovára, Észak-Macedóniára, Lengyelországra, Romániára és Svédországra terjedt ki.

A légi szállítási műveletek [5] során több NATO-tagország ejtőernyősei gyakorolták a közös manővereket Európa-szerte, a Baltikumtól a Balkánig. Az éves rendszerességgel megrendezett gyakorlat idején résztvevői között volt Franciaország, Németország, Magyarország, Olaszország, Hollandia, Románia, Spanyolország és az Egyesült Királyság, bemutatva a katonai képességek és technikai eszközök legnagyobb skáláját. [6] A gyakorlat során – alapvetően C-17 Globemaster III, A400M Atlas és C-130 Hercules repülőgépekkel – végrehajtott légi szállítási műveletek rendkívül pontos időzítést és készségintű képességet igényelnek mind a gépszemélyzet-tagok, mind az ejtőernyősök részéről. A műveletek nehézsége és összetettsége rendszeres és intenzív képzést tesz szükségessé. A *Swift Response 24* gyakorlat így kulcsfontosságú platformot biztosított a csapatok műveleti hatékonyságának fenntartásához és a különböző szövetséges fegyveres erők közötti együttműködés javításához. A többféle manőver többszöri begyakorlása a gyakorlat során biztosította, hogy a szövetséges erők szinkronizált és hatékony módon működhessenek valós válságok esetén is. Az ilyen típusú gyakorlatok lehetővé teszik a gyors bevetési technikák tesztelését ellenséges környezetben, valamint a gyakorlatban szerzett tapasztalatok alapján az alkalmazott eljárások szükség szerinti finomítását, ami adott helyzetben stratégiai fontosságú lehet a NATO-műveletekben. Az Amerikai Egyesült Államok által vezetett *Swift Response 24* gyakorlat, amelynek célja a NATO-szövetségesek légi képességeinek megerősítése a potenciális ellenséges vonalak mögötti légideszant-műveletek szimulálásával, egyértelműen és minden kétséget ki-

2. ÁBRA. Az 1. Magyar Királyi Honvéd Légierő Ejtőernyős Zászlóalj katonái az ejtőernyő-hajtogatást gyakorolják a pápai repülőtéren 1940-ben (Forrás: Fortepan / Horváth József / 265585)

záróan rávilágított a szövetséges erők gyors reakálási és együttműködési képességére.

A GYAKORLAT NEMZETI VONATKOZÁSAI

A *Swift Response 24* keretében a Szövetség öt tagállamának katonái indultak légideszant feladatra az MH 47. Bázisrepülőtérrel 2024. május 13-án. A gyors reakálást és bevetetőséget demonstráló gyakorlat hazánk befogadó nemzeti támogatásának is köszönhetően többek között pápai kiindulással valósult meg. A fókuszban azok a komplex védelmi képességek álltak, amelyekkel egy lehetséges keleti vagy délkeleti irányból érkező agressziót hárít el a 32 tagállamot magába foglaló szövetségi rendszer. [7] A *Swift Response 24* gyakorlatot kétéves előkészítő munka előzte meg, amelynek forgatókönyve a 2022. február 24-én kirobbant orosz–ukrán háború eddigi tapasztalatai alapján készült. Az egész Európán átívelő gyakorlat-sorozat másik hazai állomása a kecskeméti MH vitéz Szentgyörgyi Dezső 101. Repülődandár volt, ahonnan a gyakorlaton részt vevő amerikai erők indultak bevetésre. A *Swift Response 24* három fő iránya északon Norvégiát és Svédországot, keleten Lengyelországot és Lit-

3. ÁBRA. Holland NHIndustries NH90 taktikai helikopter az MH 47. Bázisrepülőtér feletti légtérben (Fotó: Baranyai László)

vániát, délen pedig Magyarországot és Romániát érintette. A holland, német, francia, amerikai és spanyol ejtőernyős alegységek mellett a Magyar Honvédség különleges műveleti katonái is részt vettek a légideszant-műveletekben. Az MH vitéz Bertalan Árpád 1. Különleges Műveleti Dandár katonái a tömeges ejtőernyős ugrás végrehajtásában, a logisztikai utánpótlás megszervezésében, rajtaütés és beépített területen vívott harc közepette bizonyították felkészültségüket, de éleslövészetben is megmutatták képességeiket.

A LÉGIDESZANT RENESZÁNSZA

HOSZTOMEL OSTROMA

2022. február 24-én Vlagyimir Putyin orosz elnök teljes körű inváziót indított Ukrajna ellen. A villámháborúnak indult orosz–ukrán konfliktus a mai napig könyörtelenül szedi áldozatait, a háború vége nehezen prognosztizálható. Az oroszok elképzelése az ukrán főváros bevételére a háború legelején kudarcot vallott, a támadó fél váratlan ellenállásba ütközött. A hosztomeli Antonov repülőtérért² vívott csata

² A szerzők a fejezet megírásában a Magyar Hadtudományi Társaság Légierő Szakosztályának 2024. június 26-i ülésén elhangzott előadásokra támaszkodtak. Az ülésen mások mellett Berkesi Balázs: „A légiszállítás csapatok helyzete 2022 tükrében” és Tőkés Imre: „Hosztomel légideszant-művelet” címmel tartott rendkívül színvonalas előadást.

4. ÁBRA. A Holland Királyi Légierő A400M teherszállító repülőgépe a pápai állóhelyen (Fotó: Baranyai László)

az orosz invázió egyik jelentős összecsapása volt.

Az oroszok a kijevi offenzíva részeként a háború első napján, február 24-én indítottak támadást a stratégiai jelentőségű Antonov repülőtér ellen azzal a céllal, hogy Kijevet bekerítsék és légi hidat hozzanak létre az offenzíva támogatása és a főváros mielőbbi elfoglalása érdekében. A hosztomeli offenzíva első hullámában egy 34 orosz helikopterből álló támadó kötelék lépte át a fehéroroszukrán határt a repülőtér irányába. A Mi-8 (NATO-kód: Hip) szállítóhelikopterek az orosz légideszant-csapatok³ 11. légirohamdandárjának elit katonáit (becslések szerint legalább 300 deszantost) voltak hivatottak célba juttatni, ezen helikopterek védelmét pedig Ka-52 Alligator (NATO-kód: Hokum B) harci helikopterek biztosították. A művelet közvetlen célja az volt, hogy mélyen az ukrán vonalak mögött egy meglepetésszerű rohammal elfoglalják a hosztomeli repülőtér és megtartsák azt a légideszant következő hullámának megérkezésé-

ig. Az orosz támadó erők azonban – köszönhetően az orosz hírszerzés és a művelettervezés felületes, minden alapot nélkülöző nagyvonalúságának – komoly ukrán ellenállásba ütköztek; az igen rövid időn belül helyszínre érkező ukrán nemzeti gárda 4. gyorsreagálási dandárja felvette a harcot az agresszorral. Az orosz manővererők légi támogatása az ukrán légierő elentevékenysége miatt elégtelennek bizonyult, 24-én estére az orosz védelem összeomlott, és az ukrán hadsereg visszafoglalta a repülőtér.

Az ukránok a később átmenetinek bizonyult győzelmüket arra használták ki, hogy használhatatlanná tették a repülőtér felszállópályáját, így az oroszok stratégiai elképzelése a kijevi előretolt légi bázis birtokba vételére súlyos kudarccal végződött, a pszokvi bázisról felszállt Il-76 (NATO-kód: Candid) repülőgépek bevetésére, a légi deszant tömeges alkalmazására nem kerülhetett sor. Az orosz harcokszó egységek azonban február 25-én elérték Hosztomelt, amelynek következtében az orosz csapatok tel-

jesen átvették az ellenőrzést a repülőtér felett. Később az orosz erők vereséget szenvedtek a Kijev-környéki ütközetekben, és harc nélkül feladták a repülőtér is, amely 34 napig tartó megszállás után március 31-én került ismét ukrán ellenőrzés alá. Az oroszok egészen a fehérorosz határig vonultak vissza, feladva az addig elfoglalt területeket Észak-Ukrajnában.

ÚJJÁSZÜLETIK A MAGYAR LÉGIDESZANT?

A légideszant születésétől fogva fontos szerepet játszik a modern hadviselésben. Természetéből adódóan, adott helyzetben stratégiai előnyre tehet szert, kritikus támogatást nyújthat a különböző katonai műveletek során. A légideszant-csapatok gyors mobilizálhatósága lehetővé teszi a rugalmas alkalmazkodást a dinamikus változó harci környezethez. A légideszant stratégiai jelentőségének egyik lényeges aspektusa a kulcsfontosságú terep megragadására és az ellenséges erők gyors megzavarására való képessége. Ez a kom-

5. ÁBRA. OVP-12 SL-1, egy klasszikus körkupolás deszant ejtőernyő (Fotó: Zrínyi Nkft. / honvedelem.hu / Rácz Tünde)

³ A légideszant-csapatok, rövidítve VDV (ВДВ – Воздушно-десантные войска, magyar kiejtése vozdušno-gyeszantnije vojszka) az Orosz Fegyveres Erők egyik önálló fegyverneme. A légi szállítású, gyorsreagálási légideszant-egységek fő feladata a mélységi műveletek végrehajtása. Az orosz VDV-alakulatok hagyományosan középkék színű barettsapkát, valamint a szovjet és orosz haditengerészeti alakulatoknál rendszeresített, kék-fehér sávós hosszú ujjú matróztrikót, az ún. tyelnyaskát viselik. Magukat a gyeszant szóval illetik, amely a francia descente szóból származik (jelentése partraszálló, lesikló).

petencia lehetővé teszi az ellenséges vonalak mögötti jelenlét kialakítását, lehetőséget teremtve a főerők számára az előrenyomulásra, ezzel csökkentve az ellenfél reagálási képességét. A légideszant-csapatok léte ezenkívül javítja a nemzet elrettentő pozícióját. Készségük és képességük arra, hogy rövid idő alatt bevessék őket, erőteljes pszichológiai eszközként szolgál, ezzel eltántorítva a potenciális ellenfelet az agressziótól.

A magyar katonai ejtőernyőzés gazdag múltra tekint vissza, az ejtőernyőt hazánkban is először a légierő alakulatainál rendszeresítették. Az első magyar önkéntesekből álló katonai ejtőernyős kísérleti keretet 1938-ban hozták létre vitéz Bertalan Árpád százados vezetésével. Az első magyar katonai ejtőernyős alakulat 1. Magyar Királyi Ejtőernyős Század néven 1939. október 1-jén alakult meg. A dinamikus formálódó ejtőernyős alakulatok II. világháborús bevetései nem jártak sikerrel, a háború során a katonai felsővezetés az ejtőernyősöket kizárólag gyalogságként alkalmazta. A háború befejezése után nem volt a hadrendben ejtőernyős alakulat, majd az 1948-ban elhatározott magyaránú haderőfejlesztés keretén belül Sólyom László altábornagy, a Honvéd Vezérkar akkori főnöke szükségesnek látta az ejtőernyős fegyvernem újjászervezését, és ezért egy ejtőernyős kiképzőkeret felállítását rendelte el. 1948. október 1-én Szolnokon a kiképzőkeretből és az időközben bevonultatott légénységi állományból 120 fővel alakult meg az I. Honvéd Önálló Ejtőernyősszázad, szintén a légierő keretein belül. A magyar légierő ejtőernyős szakszolgálat⁴ gyakorlatilag 1949-ben alakult meg, amit a repülőtiszt-képzés beindítása, a repülőezredek felállítása és közel 150 db repülőgép rendszerbe állítása indokolt. [8]

Az ejtőernyős fegyvernem⁵ 1938-tól kezdődően kisebb megszakításokkal ugyan, de valamilyen formá-

ban mindig is jelen volt a nemzeti haderő szervezetében. A folyamatosan és egyre dinamikusabban változó biztonsági környezet indukálta átalakítások, az ellenségkép nélküli stratégiákban megfogalmazott irányelvek által generált transzformáció, valamint egyes katonai gondolkodók különböző fegyvernemekhez való, kevésbé támogató viszonyának köszönhetően a Magyar Honvédség jelenlegi szervezetében nem található tisztán ejtőernyős profilú egység. Az MH vitéz Bertalan Árpád 1. Különleges Műveleti Dandár és az MH Bornemissza Gergely 2. Felderítőezred szervezetében megtalálhatók az ejtőernyő használatával is alkalmazható csoportok, alegységek, az ejtőernyős szaktevékenység ugyanakkor valamilyen szervezeti formában ugyanúgy fellelhető a légierő haderőnem kötelékében is. A szakszolgálat egy olyan, az ejtőernyős eszközök használatától, az alkalmazásukra való felkészítésen és kiképzésen át, a rendszerek karbantartásáig, javításáig, nyilvántartásáig terjedő, széles spektrumot átölelő szaktevékenység, amelynek felügyelete – a tevékenység magas kockázati szintje miatt – a vezetés minden szintjén követelmény. A magyar haderő szervezetén belül a szakszolgálat felügyeletét korábban kiterjedt jog- és hatáskörrel rendelkező szemlélőségek, szolgálatfőnökségek látták el. A szervezeti átalakítások következtében a szemlélőségek, szolgálatfőnökségek megszűntek. Mindezek figyelembevételével mellett egyértelműen megállapítható, hogy a Magyar Honvédség szervezetében a légideszant alkalmazásához szükséges erő alapjaiban rendelkezésre áll.⁶

A MAGYAR LÉGIDESZANT SZÁLLÍTÓESZKÖZE: KC-390 MILLENNIUM

A KC-390 Millennium a brazil Embra-

gyobb repülőgépgyártójaként tartanak számon – kéthajtóműves, hátsó rámpás kialakítású, kifejezetten katonai célokra kifejlesztett szállító repülőgépe. A piacutatást követően a gyártó elképzeléseiben egy többfeladatú, új generációs, közepes katonai teherszállító repülőgép körvonalazódott, amely sok légierőben a közeljövőben kiöregedő C-130 Hercules repülőgépeket válthatja majd. A KC-390 hasznos terhelése 23 tonna, amellyel akár a C-130J Super Hercules piaci konkurensévé válhat, sőt számos paramétere jobb is annál. [9] A katonai alkalmazásban elterjedt szállító repülőgépek összehasonlító elemzése [10] alapján kijelenthető, hogy a KC-390 széles körű alkalmazhatóságának⁷ és technikai paramétereinek köszönhetően megfelel a Magyar Honvédség katonai szállító repülőgépekkel szemben támasztott követelményeinek. A fejlett önvédelmi rendszerrel felszerelt és nagyfokú túlélő képességgel rendelkező repülőgép folyamatosan számított dobási pont (Continuous Computed Drop Point – CCDP) rendszere lehetővé teszi a terhek pontos célba juttatását. A KC-390 közepes katonai szállí-

6. ÁBRA. MMTS-260 (Multi Mission Tactical System) többcélú, légcellás taktikai ejtőernyő (Fotó: HM Zrínyi Nkft. / honvedelem.hu / Rácz Tünde)

⁴ Az ejtőernyős szaktevékenység egy olyan összetett szolgálat/szolgáltatás, amely nemcsak az eszköz használatából, hanem az eszköz használatával összefüggő feladatok rendszeréből áll.

⁵ Megítélésünk szerint, függetlenül attól, hogy a szovjet-orosz hadikultúrában a légideszant önálló fegyvernemként volt/van jelen, a katonai ejtőernyőzés magán hordozza a fegyvernemre jellemző ismérvek (fegyverzet, felszerelés, harcászat) mindegyikét.

⁶ E fejezet megírásánál nagymértékben támaszkodtunk Szaniszló Zsolt hsj. őrnagynak, az ejtőernyőzés legkiválóbb ismerőjének elméleti tudására és gyakorlati tapasztalatára.

⁷ Csapatok és terhek légi szállítása, személy- és teherdeszant, légi utántöltés és légi utántölthetőség, légi kutatás-mentés, légi egészségügyi kiürítés, légi tűzoltás.

tó repülőgép beszerzésével a Magyar Honvédségben megjelent az az eszköz, amely lehetővé teszi a légideszant akár mélységben⁸ történő alkalmazását is.

ÖSSZEGZÉS – SZINERGIA, AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ RÉSZEK EREDMÉNYESSÉGE

Az előzőekben leírtak szerint úgy tűnik, hogy a KC-390 Millennium közepes katonai szállító repülőgép beszerzésével és rendszerbe állításával egyelőre megoldódni látszik a Magyar Honvédség katonai légi szállító képessége. A KC-390 képes lesz támogatni a harcászati repülőket szét- és áttelepítését, biztosítani tudja a JAS 39 Gripenek és más szövetséges repülőeszközök légi utántöltését, továbbá a csapatok légi szállítását, személyek és terhek célba juttatását, valamint képes lesz egyéb speciális feladatok végrehajtására is. A Magyar Honvédség nem kifejezetten ejtőernyős profilú alakulatainál rendszeresített ejtőernyők [11] [12] és a Honvédelmi és Had-

erőfejlesztési Program (HHP) eredményeként beszerzett repülőeszközök vonatkozásában alapvetően két kérdés merül fel: 1) a repülőeszközök alkalmasak-e személyek és/vagy terhek levegőből történő célba juttatására; 2) a csapatoknál rendszeresített ejtőernyő-rendszerek alkalmazhatók-e a beszerzett repülőeszközökből? A Védelmi Beszerzési Ügynökség Zrt. 2024 január közepén írt ki közbeszerzést *Ejtőernyős kiképzéshez repülőgép bérlete 2024–2026* címmel, [13] amelynek eredményeként a Magyar Honvédség An-2 (NATO kód: Colt) típusú repülőgépet bérel ejtőernyős kiképzés céljából 2026 végéig. A HHP keretében beszerzett repülőeszközök rendszerbe állítása időigényes folyamat, természetes, hogy az eszközök alkalmazhatóságának, képességeinek teljes spektruma a technika beérkezéséig számítva nem érhető el azonnal. Megnyugtató tény, hogy 2024 márciusában látványos ejtőernyős ugrási gyakorlat keretében ejtőernyősök dobására került sor a magyar légierő

egyik új technikai eszközéből, a H225M Caracal⁹ típusú helikopterből. [14]

Az orosz–ukrán háború eddig is számtalan tanulsággal szolgált. A tapasztalatok birtokában már most kijelenthető, hogy a Nemzeti Biztonsági Stratégia és az egyébként jól definiált Nemzeti Katonai Stratégia felülvizsgálata megkerülhetetlen. Láttuk Hosztomel tragédiáját, amiben bizonyítottak véltük a légideszant alkalmazásának stratégiai jelentőségét, adott helyzetben döntő hatását a műveletek végső kimenetelére. Az Egyesült Államok által vezetett, mintegy 13 000 amerikai, francia, holland, magyar, német, román és spanyol katona részvételével végrehajtott *Swift Response 24* gyakorlat kétséget kizáróan bizonyította a NATO kollektív képességét a potenciális fenyegetésekre való gyors reagálásra. [15] A nagyszabású légideszant manőverek, amelynek során a résztvevők az összhaderőnemi erőszakos behatoló műveleteket is gyakorolták, hitelt érdemlően demonstrálták a NATO-tagok képességét arra, hogy a kialakult helyzetnek megfelelő gyorsasággal reagáljanak egy szövetséges elleni támadásra. A Magyar Honvédség napirenden lévő átalakításának kiváltó oka ugyanakkor nem ismert. Reményeink szerint a szervezet újabb átalakítása megnyugtató és jövőbe mutató megoldást kínál a katonai ejtőernyőzéssel, a légideszant alkalmazásával kapcsolatos kérdésekre. Bízunk abban, hogy a KC-390 képességeinek ismeretében szertefoszlának az együttműködő részek eredményességével kapcsolatban felmerülő esetleges kételyek. Reménykedünk abban is, hogy a rendelkezésre álló eszközök birtokában a légideszant kérdése a Magyar Honvédség közelgő átalakításának apropóján a döntéshozók asztalára kerül, tudniillik létrejöttek azok a feltételek, amelyek egyre inkább megteremtik a légideszantok komplex alkalmazásának a lehetőségét. [16]

HIVATKOZÁSOK

- [1] NATO exercises. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49285.htm (Letöltve: 2024.12.02.)
- [2] Steadfast Defender 24. <https://www.nato.int/cps/en/natohq/222847.htm> (Letöltve: 2024.12.02.)
- [3] Joint Forcible Entry Operations, Joint Publication 3-18, 2012.11.27. US Joint Chiefs of Staff (JCS) https://edocs.nps.edu/2012/December/joint%20pub%203_18.pdf (Letöltve: 2024.12.03.)
- [4] NATO troops take part in airborne exercise “Swift Response 2024”. https://www.nato.int/cps/en/natohq/photos_225633.htm
- [5] AJP-3.3 Allied Joint Doctrine For Air and Space Operations, Edition B Version 1. 2016, 1–12, 1–13.
- [6] NATO launches Swift Response 2024, biggest airborne ops since WW2. NATO launches Swift Response 2024, biggest airborne ops since WW2 (Letöltve: 2024.12.03.)
- [7] (Légi együttműködés. honvedelem.hu, 2024.05.14. <https://honvedelem.hu/hirek/l-egi-egyuttmukodes.html> (Letöltve: 2024.12.03.)
- [8] Boda József: A magyar katonai ejtőernyőzés 75 éve. Rendvédelem-történeti Füzetek, 23. 2013, 27–34, <https://doi.org/10.31627/RTF.XXIII.2013.31-32-33-34N.27-40P> (Letöltve: 2024.12.04.)
- [9] Füleky, András: Twenty first century development in the Hungarian Defence Forces: The KC-390 tactical military transport aircraft. Haditechnika, 2021/4, 20–26. <https://doi.org/10.23713/HT.55.4.04> (Letöltve: 2024.12.04.)
- [10] Pogácsás Imre – Nagy László: A Magyar Honvédség katonai légi szállítási képesség fejlesztésének lépései és eredményei. Haditechnika, 2024/4, 55. <https://doi.org/10.23713/HT.58.4.10>
- [11] Tactical System MMTS-260. <https://www.marsjev.com/en/tactical-system-mmts-260> (Letöltve: 2024.12.04.)
- [12] Troop Main Parachute OVP-12 SL-1. <https://www.marsjev.com/en/ovp-12-sl-1> (Letöltve: 2024.12.04.)
- [13] Elektronikus közbeszerzési rendszer. <https://ekr.gov.hu/portal/kozbeszerzes/eljarasok/EKR001991482023/reszletek>
- [14] Különleges ugrások. <https://honvedelem.hu/hirek/kulonleges-ugrasok.html> (Letöltve: 2024.12.04.)
- [15] U.S., NATO demonstrate capacity during exercise Swift Response. https://ac.nato.int/archive/2024/SwiftResponse_24#:~:text=In%20total%2C%2013%2C000%20airborne%20troops%20participate%20in%20the,showcasing%20U.S.%20capabilities%20and%20cooperation%20with%20NATO%20Allies. (Letöltve: 2024.12.04.)
- [16] Turcsányi Károly – Hegedűs Ernő: Légideszantok a modernkori hadviselésben (1945–2010). https://www.repulestudomany.hu/kulonszamok/2011_cikkek/turcsanyi_karoly_hegedus_erno.pdf (Letöltve: 2024.12.04.)

⁸ A mély hadművelet elmélete a Szovjetunióban az 1930-as években a seregtestek támadó tevékenységének formájaként kidolgozott elmélet. Lényege az ellenfél védelmének teljes mélységű, egyidejű lefogása, majd a kiválasztott irányban a védelem harcászati mélységének gyors áttörése, s ennek nagy mélységben történő kifejtése. Az erőket négy lépcsőbe csoportosították: 1. rohamlépcső: feladata a harcászati mélység áttörése; 2. szíkkifejtő lépcső: az áttörés után vetették be; 3. légilépcső (a légierő és a légideszant-csapatok): a védelem mélységének lefogására; 4. tartaléklépcső. Kidolgozásában Mihail Nyikolajevics Tuhacsevszkij marsall (1893–1937) vezető szerepet töltött be.

⁹ A Magyar Honvédség 16 darab H225M helikoptert rendelt, amelyből 10 db általános szállító feladatokra, 6 db pedig különleges műveleti feladatokra optimalizált kialakítású lesz.